

POSTANOWIENIE

Dnia 10 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Dziergawka

w sprawie D. G.

skazanego za czyn z art. 207 § 2 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zb. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zb. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

w dniu 10 stycznia 2025 r.,

kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z dnia 10 kwietnia 2024 r., sygn. akt VIII AKa 376/23,

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie

z dnia 29 czerwca 2020 r., sygn. akt V K 223/19

postanowił:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy z urzędu adw. M. K. (Kancelaria Adwokacka w W.), kwotę 1476 (jeden tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć) złotych, w tym 23% VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji na rzecz skazanego D. G.;**
- 3. zwolnić skazanego od ponoszenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego, obciążając nimi Skarb Państwa.**

l.n

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie wyrokiem z dnia 29 czerwca 2020 r., w sprawie o sygn. akt V K 223/19 m.in.:

1. oskarżonego D.G., w ramach zarzucanego mu w akcie oskarżenia czynu, uznał za winnego tego, że w okresie dokładnie nieustalonym, nie wcześniej niż od dnia 1 lipca 2018r. i nie później niż do dnia 7 września 2018r., w C., woj. [...], znęcał się fizycznie ze szczególnym okrucieństwem nad swoim małoletnim synem K.N., ur. [...] 2018r., nieporadnym ze względu na swój wiek, w ten sposób, że w bliżej nieustalonym dniu w lipcu, ale nie później niż 27 lipca 2018r. rzucił dzieckiem z dużą siłą o podłogę, czym doprowadził, do powstania u niego obrażeń ciała w postaci złamania żeber IV., V., VI. i VII. po stronie prawej oraz złamania kości łonowej prawej, które to obrażenia spowodowały naruszenie czynności narządów ciała i rozstrój zdrowia na okres trwający dłużej niż 7 dni, a także na przełomie sierpnia i września 2018r., działając z zamiarem ewentualnym, w nieustalony sposób, używając przemocy, spowodował u dziecka obrażenia ciała w postaci złamania kości ciemieniowej lewej (szczelina złamania pomiędzy szwem wieńcowym i węglowym, druga szczelina złamania odchodzi od niej w kierunku ciemiączka dużego), gdzie przymózgowo na wysokości szczelin złamania widoczne były niewielkie krwaki szerokości do 3-4 mm oraz obrzęk czepca ścięgniętego, wraz z towarzyszącym obrzękiem tkanki podskórnej głowy po stronie lewej w okolicy skroniowej i ciemieniowej lewej, z wyczuwalną szczeliną złamana lewej okolicy ciemieniowej oraz złamania łuski kości potylicznej po stronie prawej, stanowiące ciężki uszczerbek na zdrowiu w postaci choroby realnie zagrażającej życiu, a także obrażenia w postaci zasinienia okolicy przedusznej i zausznej obustronnie oraz obu okolic skroniowych, podbiegnięć krwawych małżowiny usznej prawej, okolicy skroniowo-ciemieniowej prawej i jarzmowe prawej, pojedynczych podbiegnięć krwawych na klatce piersiowej i brzuchu, przestrzenie płynowe o szerokości do 11-12 mm wokół półkul mózgu obustronnie - płyn o podwyższonej gęstości (tzw. wodniako-krwaki), tj. przestępstwa, które zakwalifikował z art. 207 § 2 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zb. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to, na podstawie art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k., wymierzył mu karę 15 (piętnastu) lat pozbawienia wolności,

2. na podstawie art. 41 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego D.G. środek karny w postaci pozbawienia praw publicznych na okres 5 (pięciu) lat,

3. na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego D.G. obowiązek zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w wysokości 30.000 (trzydzieści tysięcy) złotych na rzecz pokrzywdzonego K.N.

Sąd zaliczył także na poczet kary okres tymczasowego aresztowania oraz orzekł o kosztach sądowych.

Apelacje od powyższego wyroku wnieśli prokurator i obrońca oskarżonego.

Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 8 lipca 2021 r., w sprawie o sygn. akt II AKa 313/20, zmienił zaskarżony wyrok w stosunku do oskarżonego w ten sposób, że:

a) w ramach czynu przypisanego w punkcie I wyroku dodatkowo ustalił, iż oskarżony działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru w bliżej nieustalonym dniu w lipcu 2018 r., ale nie później niż 27 lipca 2018 r. oraz na przełomie sierpnia i września 2018 r. oraz z zamiarem ewentualnym dwukrotnie usiłował pozbawić życia swojego syna K.N., lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na udzielenie pokrzywdzonemu pomocy medycznej;

b) podstawę prawną skazania uzupełnił o art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.;

c) jako podstawę prawną wymiaru kary wskazał art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k.;

d) uchylił orzeczonego w punkcie II wyroku środek karny w postaci pozbawienia praw publicznych;

e) kwotę orzeczonego w punkcie III wyroku zadośćuczynienia podwyższył do 50000 złotych;

f) utrzymał w mocy wyrok w pozostałej części wobec oskarżonego D.G. (pkt 1 wyroku).

Kasację od wyroku sądu odwoławczego wniósł Prokurator Generalny, zaskarżając go na niekorzyść skazanego D.G., na zasadzie art. 523 § 1a k.p.k., w części dotyczącej orzeczenia o karze, zarzucił:

- rażącą niewspółmierność kary orzeczonej wobec D.G. w wysokości 15 lat pozbawienia wolności, w sytuacji uzupełnienia w toku postępowania odwoławczego opisu i kwalifikacji prawnej przypisanego oskarżonemu czynu przez Sąd Apelacyjny w Warszawie o dwukrotne usiłowanie pozbawienia życia swojego nowonarodzonego syna w ramach czynu ciągłego, tj. o czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., co przy uwzględnieniu bardzo wysokiego stopnia winy i społecznej szkodliwości czynu przypisanego oskarżonemu, popełnionego w kumulatywnej kwalifikacji obejmującej znamiona jeszcze innych przepisów ustawy, okoliczności popełnienia przestępstwa, a zwłaszcza wyjątkowo brutalnego i szczególnie okrutnego sposobu działania oskarżonego wobec swojego całkowicie bezbronnego i nieporadnego ze względu na wiek dziecka, polegającego na stosowaniu wobec niego przemocy o różnym stopniu nasilenia, w tym rzużenia miesięcznym niemowlęciem z dużą siłą o podłogę, a około miesiąca później spowodowania w nieustalony sposób ciężkich obrażeń głowy, skutkujących chorobą realnie zagrażającą życiu dziecka, zachowania po popełnionym czynie, przejawiającego się w nieudzieleniu żadnej pomocy cierpiącemu dziecku, a także przekonywaniu matki dziecka, aby również nie zwracała się o pomoc do wyspecjalizowanych służb medycznych, a także braku głębokiej i szczerej refleksji nad swoim postępowaniem, prowadzi do wniosku, że orzeczona w opisanym wyżej wymiarze kara pozbawienia wolności jest karą rażąco łagodną i nie spełni wymogów w zakresie prewencji indywidualnej, jak też przeczy względom społecznego oddziaływania kary, które przemawiają za orzeczeniem wobec oskarżonego kary 25 lat pozbawienia wolności.

Podnosząc powyższy zarzut, skarżący wniósł o uchylenie wyroku w części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze i przekazanie sprawy w tym zakresie do

ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 12 października 2023 r., w sprawie o sygn. akt II KK 344/22, uchylił zaskarżony wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 10 kwietnia 2024 r., w sprawie o sygn. akt VIII AKa 376/23, po rozpoznaniu wniesionych apelacji:

I. zmienił zaskarżony wyrok wobec D.G. w części dotyczącej orzeczenia o karze w ten sposób, że:

1. za przypisane oskarżonemu przestępstwo z art. 207 § 2 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zb. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zb. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. na podstawie art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. i art. 11 § 3 k.k. w brzmieniu obowiązującym w czasie popełnienia przestępstwa w zw. z art. 4 § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu karę 25 lat pozbawienia wolności;

2. uchylił orzeczony w punkcie II wyroku środek karny w postaci pozbawienia praw publicznych;

3. kwotę orzeczonego w punkcie III wyroku zadośćuczynienia podwyższył do 50 000 (pięćdziesięciu tysięcy) złotych;

4. przyjął, że zaliczenie okresu tymczasowego aresztowania w sprawie z punktu VII dotyczy kary orzeczonej niniejszym wyrokiem;

5. przyjął, że zwolnienie od opłaty dotyczy obu instancji.

Dodatkowo sąd zaliczył oskarżonemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie oraz orzekł o kosztach.

Kasację od wyroku Sądu Apelacyjnego wniósł obrońca skazanego, który zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

- rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego - art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k., polegające na błędnym uznaniu, że ustalenia faktyczne poczynione przez sąd I instancji oraz zebrany materiał dowodowy nie dają podstawy do przyjęcia, że skazany D.G. popełnił czyn z art. 207 § 2 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zb. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., podczas gdy zarówno z bardzo szczegółowej części motywacyjnej wyroku sądu *meriti*, jak i zgromadzonych dowodów wynika, że zachowanie oskarżonego nie zmierzało do usiłowania zabójstwa jego syna K.N., a co doprowadziło do rażącej obrazy prawa materialnego poprzez uznanie, że D.G. wyczerpał swoim zachowaniem dyspozycje przepisów art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zb. z 207 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zb. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., przy czym wydając orzeczenie reformatoryjne sąd odwoławczy nie przedstawił własnych ustaleń z przekonującą argumentacją o potrzebie modyfikacji wyroku sądu I instancji poprzez zmianę opisu i kwalifikacji przypisanego oskarżonemu czynu,

- a jednocześnie rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego - art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. poprzez przyjęcie przez Sądy Apelacyjne w skarżonych wyrokach, w tym w wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8 lipca 2021 r., sygn. akt II AKa 313/20 w ramach przypisanego w punkcie I. wyroku dodatkowo, że skazany działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru w bliżej nieustalonym dniu w lipcu 2018 roku a nie później niż dnia 27 lipca 2018 roku oraz na przełomie sierpnia i września 2018 roku oraz z zamiarem ewentualnym dwukrotnie usiłował pozbawić życia swojego syna K. N. lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na udzielenie pokrzywdzonemu pomocy medycznej, a podstawę prawną skazania uzupełnił o art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., a za podstawę prawną wymiaru kary wskazał art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k., co miało wpływ na treść wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 kwietnia 2024 r., sygn. akt VIII AKa 376/23, w tym nade wszystko na wymiar kary;

- rażącą i mającą wpływ na treść wyroku, w tym nade wszystko na wymiar kary pozbawienia wolności, obrazę przepisu prawa materialnego tj. art. 4 § 1 k.k., poprzez jego zastosowanie i nieuzasadnione orzeczenie kary na podstawie przepisów obowiązujących w dniu popełnienia przestępstwa, pomimo że w niniejszej sprawie względniejsza dla skazanego była aktualna treść przepisów obecnie obowiązujących, tj. po nowelizacji kodeksu karnego z dnia 7 lipca 2022 roku, co miało wpływ na wymiar kary, tj. wymierzenie D.G. kary w wymiarze 25 lat pozbawienia wolności, podczas gdy możliwe było jej miarkowanie czy dozowanie zgodnie z obowiązującym przepisem art. 37 „Kara pozbawienia wolności wymieniona w art. 32 pkt 3 trwa najkrócej miesiąc, najdłużej 30 lat”, wobec czego możliwa była kara 15 lat ale jednocześnie 16, 17 czy 18 lat, a wobec tego że sąd mógł wymierzyć karę w miesiącach i latach, to również np. 15 lat i 6 miesięcy, tj. każda kara równa 15 lat czy powyżej 15 lat pozbawienia wolności, skoro sąd uznał, że należy ją jednak podwyższyć. Natomiast Sąd Apelacyjny uwzględniając apelację oskarżyciela publicznego i wymierzając jedną z najsurowszych kar pozbawienia wolności w brzmieniu przepisów sprzed noweli z dnia 7 lipca 2022 roku w połączeniu z art. 4 § 1 k.k., nie wyjaśnił nawet jednym zdaniem podstawy zastosowania przepisów sprzed ww. nowelizacji. Brak jest jakichkolwiek rozważań Sądu Apelacyjnego w uzasadnieniu wyroku z dnia 10 kwietnia 2024 roku, z jakich powodów Sąd Apelacyjny przyjął jako ustawę względniejszą tę obowiązującą w dniu popełnienia czynu.

Skarżący wniósł o:

- 1) uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania,
- 2) zwolnienie skazanego od ponoszenia kosztów postępowania sądowego z uwagi na stan osobisty i rodzinny skazanego, sytuację majątkową i możliwości zarobkowe, które to możliwości zarobkowe zasadniczo ogranicza fakt orzeczenia kary pozbawienia wolności o charakterze długoterminowym,

3) przyznanie wynagrodzenia za pełnioną funkcję z urzędu a nieopłaconą w całości ani w części powiększoną o należny podatek VAT z uwzględnieniem zasady równości wynagradzania, tj. tak jak dla obrońcy z wyboru.

W odpowiedzi na kasację obrońcy skazanego prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja wniesiona przez obrońcę skazanego jest oczywiście bezzasadna w rozumieniu art. 535 § 3 k.p.k.

Na wstępie należy wskazać, że w przedmiotowej sprawie wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8 lipca 2021 r., w sprawie o sygn. akt II AKa 313/20 został zaskarżony jedynie przez Prokuratora Generalnego i uchylony przez Sąd Najwyższy jedynie w zakresie orzeczenia o karze. Zatem Sąd Apelacyjny ponownie rozpoznając sprawę, wypowiedział się jedynie co do kary orzeczonej przez Sąd Okręgowy, natomiast w pozostałym zakresie wyrok wskazujący na to, że D.G. dopuścił się przestępstwa kwalifikowanego z art. 207 § 2 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zb. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zb. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. stał się prawomocny, na co słusznie wskazał sąd odwoławczy (s. 3 uzasadnienia). W sprawie zaistniała zatem tzw. prawomocność horyzontalna orzeczenia - wyrok stał się prawomocny w zakresie rozstrzygnięcia o winie i kwalifikacji prawnej. Uzyskanie cech prawomocności przez niektóre rozstrzygnięcia zawarte w orzeczeniu oznaczało zakończenie co do zasady postępowania w tej części, przy jednoczesnym kontynuowaniu postępowania w odniesieniu do zagadnienia, które nie zostało jeszcze prawomocnie rozstrzygnięte tj. kwestii wymiaru kary. Powstanie prawomocności horyzontalnej orzeczenia prowadzi do „rozcłonkowania” procesu karnego na dwa postępowania - jedno - już zakończone oraz drugie, które powinno być kontynuowane (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13 listopada 2017 r., II AKa 350/17). Zatem kasacja obrońcy skazanego odnośnie dwóch pierwszych zarzutów jest niedopuszczalna i została rozpoznana jedynie w pozostałym zakresie.

Odnosząc się zatem do trzeciego zarzutu kasacji, dotyczącego obrazu przepisu prawa materialnego, tj. art. 4 § 1 k.k., wskazać należy, iż jest on całkowicie chybiony. Zgodnie z treścią art. 4 § 1 k.k., jeżeli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia przestępstwa, stosuje się ustawę nową, jednakże należy stosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest względniejsza dla sprawcy.

Podkreślić należy, wbrew twierdzeniom skarżącego, że stan prawny obowiązujący w dacie popełnienia czynu, jest dla skazanego w rozpatrywanej sprawie względniejszy. W stanie prawnym aktualnie obowiązującym, czyn z art. 148 § 1 k.k. zagrożony jest karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 10 albo karze dożywotniego pozbawienia wolności. Natomiast w dacie popełnienia przedmiotowego czynu, zbrodnia z art. 148 § 1 k.k. podlegała karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 8, karze 25 lat pozbawienia wolności albo karze dożywotniego pozbawienia wolności. Przy czym w nowym stanie prawnym, obowiązującym od dnia 1 października 2023 r., kara pozbawienia wolności może zostać wymierzona do lat 30, a wcześniej mogła być wymierzona kara pozbawienia wolności tylko do lat 15 lub kara 25 lat pozbawienia wolności albo kara dożywotniego pozbawienia wolności. Porównując oba te stany prawne i przewidziane w nich zagrożenie, zauważyć należy, iż dolna granica zagrożenia została podwyższona, a nadto sąd mógłby w przedmiotowej sprawie, stosując przepisy po nowelizacji, orzec nie karę 25 lat pozbawienia wolności tylko np. karę 26, 27, 28, 29 lub 30 lat pozbawienia wolności, co byłoby dla skazanego mniej korzystne. Sąd zatem słusznie uznał, że względniejsze dla sprawcy będą przepisy obowiązujące w czasie popełnienia przestępstwa, kierując się dyrektywami wymiaru kary z art. 53 § 1 k.k.

Ponadto, jak słusznie zauważył prokurator w odpowiedzi na kasację, zarzut ten w istocie dotyczy niewspółmierności kary, który to zarzut zgodnie z treścią art. 523 § 1 k.p.k. jest w kasacji niedopuszczalny. W nadzwyczajnym środku zaskarżenia, jakim jest kasacja, można podnosić zarzut rażącej niewspółmierności kary tylko wówczas, gdy skarżący wykaże w tym zarzucie, że do tego rodzaju niesprawiedliwości doszło na skutek rażącego naruszenia prawa procesowego albo

materialnego (zob. postanowienie SN z dnia 8 sierpnia 2013 r., IV KK 220/13; postanowienie SN z dnia 7 listopada 2014 r., V KK 235/14), co jednak nie miało miejsca w rozpatrywanej sprawie.

Mając powyższe na uwadze wskazać należy, że w przedmiotowej sprawie nie doszło do rażącego naruszenia prawa, co pozwoliło na oddalenie wniesionego środka jako oczywiście bezzasadnego.

Uwzględniając wniosek obrońcy z urzędu skazanego, na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o advokaturze (t.j. Dz.U.2024, poz.1564) w zw. z § 2 pkt 1, § 4 pkt 3 i § 17 ust. 3 pkt 2 w zw. z § 24 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (t.j. Dz.U.2024, poz. 763) zasądzono na jego rzecz kwotę 1476 (jeden tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć) złotych, w tym 23% VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji na rzecz skazanego.

O kosztach sądowych za postępowanie kasacyjne orzeczono zgodnie z treścią art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k., zwalniając skazanego od ich ponoszenia.

Mając na względzie powyższe, należało orzec jak w części dyspozytywnej postanowienia.

SSN Anna Dziergawka

[WB]

r.g.

